

2. Baggrund for lovforslaget

I de senere år har der været en stærkt faldende interesse hos jordbrugerne for at anvende ordningen. I perioden 1980-85 blev der således årligt bevilget ca. 400-700 lånetilsagn, mens der siden 1986 kun er bevilget ca. 200 lånetilsagn årligt.

I 1988 og 1989 er der i hvert af årene udbetalt lån for 9,6 mill. kr.

Årsagen til den faldende interesse for ordningen er blandt andet den relativt ringe lånestørrelse, som kan opnås under ordningen, og almindelige realkreditlåns renteniveau. Hertil kommer, at målgruppen grundet strukturudviklingen er blevet mindre som følge af, at færre end tidligere inden for 35 ha-grænsen opfylder betingelsen om jordbrug som hovederhverv.

3. Lovforslagets indhold

Ved lovændringen ophører muligheden for at opnå statslån til køb af jord samt for at overtage lån ydet efter udlånsloven.

Endvidere ophører muligheden for, at landbrugsministeren kan meddele dispensation fra bopælskravet. Lånet vil herefter altid forfalde til indfrielse, hvis debitor ikke længere har bopæl på ejendommen.

Ansøgninger om overtagelse af lån samt om dispensation fra bopælskravet, der er modtaget i Jordbrugsdirektoratet eller den stedlige jordbrugskommission inden lovens ikrafttrædelse, vil dog blive behandlet.

Som følge heraf, og af at der er et antal udestående lånetilsagn, må der forventes en længere afviklingsperiode i Jordbrugsdirektoratet og Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning.

Ved ophævelse af muligheden for at overtage statslån i forbindelse med ejerskifte forventes opnået en væsentlig ressourcebesparelse i Jordbrugsdirektoratet og i Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning.

C. Statens erhvervelse og videresalg af jord

1. Arealbeholdningen

Statens jordkøb efter udlånsloven er hidtil sket til Jordfonden. Dennes samlede arealbeholdning er i 1988 opgjort til ca. 10.000 ha.

Længerevarende arealbesiddelser udgør heraf ca. 7.300 ha. Det er især vildmoserne, Kalø gods, forlandsarealer foran digerne ud mod Vadehavet og kolonihaver ved København.

Midlertidige arealbesiddelser udgør ca. 2.000 ha, som består af frijorder og udstykningsegne ejendomme, der søges afhændet til supplerende af landbrugsejendomme, eventuelt gennem jordfordeling. Hovedparten heraf er beliggende i Sønderjylland.

Resten af arealerne, ca. 700 ha, består hovedsagelig af mose- og hedearealer, hvis fremtidige anvendelse er under planlægning.

2. Opkøb og videresalg

I overensstemmelse med lovens kapitel II varetager Jordbrugsdirektoratet opkøb af jord samt pålægelse af forkøbsret med henblik på senere erhvervelse.

Ifølge loven kan sådanne opkøb ske

- for at skaffe jord til supplerende af landbrugsejendomme, herunder i forbindelse med jordfordeling,
- til oprettelse af gartnerier og havekolonier,
- af hensyn til landskabet og det landbrugsmæssige miljø, og
- af hensyn til digesikring.

Opkøbene har i de senere år været koncentreret om opkøb af ejendomme, der er velegnede til at indgå i jordfordeling, og af frijorder i Sønderjylland. Statsregnskabet for 1988 udviser erhvervelser for 7,8 mill. kr. og afhændelser for 8,5 mill. kr. På finansloven for 1989 var beløbene for køb og salg budgetteret til hhv. 12,1 mill. kr. og 7,2 mill. kr.

Der har imidlertid i 1989 kun været anvendt en mindre del af bevillingen til jordkøb, 4,4 mill. kr., idet udbuddet af egnede jorder har været beskedent. Der er i 1989 sket salg for 8,5 mill. kr.

Forkøbsret pålægges frijord, der er egnet som suppleringsjord for landbrug.

3. De særlige forhold i Sønderjylland

Den almindelige udskiftning af landsbyjorderne, der i kongeriget blev gennemført fra slutningen af 1700-tallet, blev ikke gennemført tilsvarende systematisk i hertugdømmerne. Derimod har den tyske tradition for at dele ejendommene mellem arvingerne medført en tendens til udparcellering og et meget stort antal frijorder, d.v.s. landbrugsparceller, der ikke hører under en landbrugsejendom med bygninger, og som derfor ikke ved senere lovgivning er undergivet landbrugspligt.

Oprettelsen af Jordlovsudvalget og Jordfonden faldt tidsmæssigt sammen med genforeningen, og der knyttede sig oprindeligt et vist nationalpolitisk sigte til aktiviteterne i Sønderjylland.

Fornålet med opkøb af frijorder er idag at tilvejebringe jord til anvendelse ved jordfordeling og supplerende af bedrifter med behov herfor samt i overensstemmelse med principperne i landbrugsloven at hindre fjernveje.

Forkøbsret er i Sønderjylland pålagt næsten al eksisterende frijord. I 1989 blev forelagt 31 handler vedrørende forkøbsretsbelagt frijord, og i 5 tilfælde har Jordbrugsdirektoratet anvendt forkøbsretten. Dette